

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان

بررسی و مقایسه رفتارهای بهداشتی و پیامدهای ناشی از ابتلا به

بیماری کووید-۱۹ در زنان استان اردبیل: مطالعه مورد شاهدی

نگارش:

سودا علیپور

اساتید راهنما:

دکتر حامد زندیان

دکتر فرهاد پورفرضی

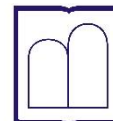
استاد مشاور:

دکتر تلمنا ظهیریان

اردیبهشت ۱۴۰۱

شماره پایان نامه: پ/پ / ۰۴۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب سودا علیپور دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم

که :

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای آقای دکتر حامد زندیان بوده و بوسیله **خودم** انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصالت و صحت** نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر حامد زندیان استاد راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم

به نام آنکه جان را فکرت آموخت خدای را بسی
شاکرم که از روی کرم، پدر و مادری فداکار نصیبم
ساخته تا در سایه‌ی درخت پر بار وجودشان بیاسایم
و از ریشه‌ی آن‌ها شاخ و برگ گیرم. والدینی که
بودنشان تاج افتخاری است بر سرم و نامشان دلیلی
است بر بودنم چرا که این دو موجود مقدس پس از
پروردگار، مایه‌ی هستی ام بوده اند، دستم را گرفتند و
در این وادی پر از فراز و نشیب زندگی، چگونه راه
رفتن را به من آموختند.

آموزگارانی که برایم زندگی و انسان بودن را معنا
کردند.

حال این برگ سبزی است تحفه‌ی درویش تقدیم به
آستان آنان...

تقدیم به همسر مهربانم که پیمودن این راه سخت را برایم
آسان نمود...

تشکر و قدردانی

سپاس خدای را که سخنوران، درستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم، بر خود لازم می دانم که از اساتید راهنمای محترم جناب آقای دکتر حامد زندیان و جناب آقای دکتر فرهاد پورفرضی و استاد مشاور گرانقدر سرکار خانم دکتر تلما ظهیریان به خاطر راهنماییهای ارزشمند نهایت تشکر و قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
	فصل اول مقدمه
۴	۱-۱- مقدمه و بیان مسئله
۷	۲-۱- اهداف
۷	۱-۲-۱- هدف کلی مطالعه
۷	۲-۲-۱- اهداف اختصاصی
۸	۳-۲-۱- سوالات
۸	۳-۱- تعریف واژه ها
	فصل دوم بررسی متون
۱۱	۱-۲- مبانی نظری
۱۱	۲-۲- بررسی متون
	فصل سوم مواد و روش کار
۳۰	۱-۳- نوع مطالعه
۳۰	۲-۳- جامعه مورد مطالعه و روش نمونه گیری
۳۱	۳-۳- روش گردآوری اطلاعات
۳۲	۴-۳- معیارهای ورود به مطالعه
۳۲	۵-۳- معیارهای خروج از مطالعه
۳۳	۶-۳- ملاحظات اخلاقی
۳۳	۷-۳- محاسبات آماری
۳۴	۸-۳- جدول متغیرها
	فصل چهارم نتایج

۳۶.....	۴-۱-آمار توصیفی و استنباطی
	فصل پنجم بحث و نتیجه گیری
۵۶.....	۵-۱-بحث
۵۹.....	۵-۲-محدودیت ها
۶۰.....	۵-۳-جمع بندی و نتیجه گیری
۶۲.....	۵-۴-پیشنهادات
۶۳.....	منابع

فهرست جداول

- جدول ۴-۱ توزیع گروه های سنی افراد مطالعه ۳۶
- جدول ۴-۲ توزیع بیماری های مزمن در افراد مطالعه ۳۸
- جدول ۴-۳ توزیع بیماری قلبی-عروقی در افراد مطالعه ۳۹
- جدول ۴-۴ توزیع بیماری ریوی در افراد مطالعه ۴۰
- جدول ۴-۵ توزیع دیابت در افراد مطالعه ۴۱
- جدول ۴-۶ توزیع بیماری متابولیک در افراد مطالعه ۴۲
- جدول ۴-۷ توزیع بیماری چاقی مزمن در افراد مطالعه ۴۳
- جدول ۴-۸ توزیع مصرف سیگار در افراد مطالعه ۴۴
- جدول ۴-۹ توزیع شاخص توده بدنی در افراد مطالعه ۴۵
- جدول ۴-۱۰ توزیع استفاده از ماسک طی ۱۴ روز گذشته در افراد مطالعه ۴۶
- جدول ۴-۱۱ توزیع استفاده از دستکش طی ۱۴ روز گذشته در افراد مطالعه ۴۷
- جدول ۴-۱۲ توزیع استفاده از مواد ضدعفونی کننده طی ۱۴ روز گذشته در افراد مطالعه ۴۸
- جدول ۴-۱۳ توزیع سابقه مسافرت به مناطق آلوده در افراد مطالعه ۴۹
- جدول ۴-۱۴ رفتارها و پروتکل های بهداشتی در بین زنان مبتلا و بدون کووید-۱۹ ..... ۵۰
- جدول ۴-۱۵ فاکتورهای موثر بر پیامد ناشی از ابتلا به کووید-۱۹ در بین زنان بیمار ۵۲
- جدول ۴-۱۶ فاکتورهای موثر بر ابتلا به کووید-۱۹ در دو گروه ۵۴

فهرست نمودارها

- نمودار ۴-۱ توزیع گروه های سنی افراد مطالعه ۳۷
- نمودار ۴-۲ توزیع بیماری های مزمن در افراد مطالعه ۳۸
- نمودار ۴-۳ توزیع بیماری قلبی-عروقی در افراد مطالعه ۳۹
- نمودار ۴-۴ توزیع بیماری ریوی در افراد مطالعه ۴۰
- نمودار ۴-۵ توزیع دیابت در افراد مطالعه ۴۱
- نمودار ۴-۶ توزیع بیماری متابولیک در افراد مطالعه ۴۲
- نمودار ۴-۷ توزیع بیماری چاقی مزمن در افراد مطالعه ۴۳
- نمودار ۴-۸ توزیع مصرف سیگار در افراد مطالعه ۴۴
- نمودار ۴-۹ توزیع شاخص توده بدنی در افراد مطالعه ۴۵
- نمودار ۴-۱۰ توزیع استفاده از ماسک طی ۱۴ روز گذشته در افراد مطالعه ۴۶
- نمودار ۴-۱۱ توزیع استفاده از دستکش طی ۱۴ روز گذشته در افراد مطالعه ۴۷
- نمودار ۴-۱۲ توزیع استفاده از مواد ضدعفونی کننده طی ۱۴ روز گذشته در افراد مطالعه ۴۸
- نمودار ۴-۱۳ توزیع سابقه مسافرت در افراد مطالعه ۴۹
- نمودار ۴-۱۴ میزان مرگ و میر زنان مبتلا به بیماری های مزمن، بیماری های قلبی عروقی (CVDs)، دیابت، چاقی و بیماری های ریوی ناشی از COVID-19 با توجه به گروه های سنی. ۵۳

فهرست علائم اختصاری

COVID-19: Corona Virus Disease 2019

RNA: Ribonucleic Acid

SARS: Severe Acute Respiratory Syndrome

MERS: Middle East Respiratory Syndrome

ARDS: Acute Respiratory Distress Syndrome

ICU: Adult Intensive Care Unit

BMI: Body Mass Index

CI: Confidence Interval

بررسی و مقایسه رفتارهای بهداشتی و پیامدهای ناشی از ابتلا به بیماری کووید-۱۹

در زنان استان اردبیل: مطالعه مورد شاهدی

چکیده

زمینه : زنان در اردبیل، شمال غرب کشور، جزو گروه‌های مستعد ابتلا به بیماری کرونا (COVID-19) هستند. طبق آمار، نرخ ابتلا و مرگ و میر ناشی از کرونا در زنان این ناحیه به طور معناداری بالاتر از سایر نقاط کشور و جهان برآورد شده‌است. علل زمینه ای بروز و مرگ و میر بالای زنان در اردبیل به طور کامل شناخته شده نیست.

هدف : این مطالعه با هدف بررسی رفتارهای بهداشتی در زنان شهر اردبیل و ارتباط آن با ابتلا به کووید-۱۹ انجام شد.

مواد و روش کار : ما یک مطالعه مورد-شاهدی برای مقایسه رعایت پروتکل‌ها و رفتارهای بهداشتی در ارتباط با COVID-19 بین زنان مبتلا به COVID-19 (۲۶۱ بیمار) و سالم (۵۱۷ نفر) انجام دادیم. پروتکل‌ها و رفتارهای بهداشتی مانند استفاده از ماسک، دستکش، مواد ضدعفونی‌کننده، سابقه سفر و تماس و حضور در اجتماعات و مکان‌های مختلف در طول همه‌گیری کووید-۱۹ به همراه متغیرهای جمعیت شناختی به عنوان متغیرهای مستقل و میزان مرگ و میر ناشی از کووید-۱۹ به عنوان متغیر وابسته تعریف شد. برای متغیر وابسته روش‌های رگرسیون لجستیک تک متغیره و برای بررسی عوامل خطر مرتبط با مرگ و میر COVID-19 از رگرسیون لجستیک چند متغیره استفاده شد.

نتایج: آزمون های کای اسکوئر و فیشر تفاوت معنی داری را بین زنان مبتلا و سالم از نظر سابقه تماس و مسافرت ($P < 0/05$)، استفاده از ماسک ($P < 0/001$)، رفتن به محل کار ($P < 0/001$) و حضور در اجتماعات عمومی ($P = 0/038$) نشان دادند. براساس آزمون رگرسیون لجستیک چند متغیره احتمال مرگ ناشی از COVID-19 در زنان گروه سنی بالای ۸۰ سال: ۸.۹۷ برابر (۹۵٪ فاصله اطمینان: ۲.۲۷ تا ۲۹.۸۵)، زنان مبتلا به بیماری های مزمن زمینه ای: ۴.۱۴ برابر (۹۵٪ فاصله اطمینان: ۱.۶۱ تا ۱۰.۶۴)، و زنان چاق: ۳.۰۱ برابر (۹۵٪ فاصله اطمینان: ۱.۰۴ تا ۶.۰۳) نسبت به سایر زنان بیشتر بود.

نتیجه گیری: در مجموع می توان گفت که بالا بودن میزان مرگ و میر ناشی از کووید-۱۹ در زنان استان اردبیل ناشی از میانگین سنی بالاتر، شیوع چاقی، ابتلا به بیماری های زمینه ای و عدم رعایت اقدامات حفاظتی و رفتارهای بهداشتی است. مهم ترین مسئله در این خصوص، می تواند عدم رعایت رفتار های بهداشتی به ویژه شرکت در تجمعاتی مثل مراسم های شادی و ترحیم به دلیل مسائل فرهنگی در استان اردبیل باشد.

کلمات کلیدی: سلامت زنان، کووید-۱۹، مرگ و میر، پروتکل های بهداشتی، رفتارها.